

SỰ KẾT TINH PHONG CÁCH SỐNG CẦN, KIỆM, LIÊM, CHÍNH TRONG DI CHỨC CỦA CHỦ TỊCH HỒ CHÍ MINH

Đặng Thị Thúy Hoa

Trường Đại học Cảnh sát nhân dân

TÓM TẮT

Di chúc của Chủ tịch Hồ Chí Minh chứa đựng những nội dung tư tưởng lớn của Người. Trong đó, nội dung về phẩm chất đạo đức cần, kiệm, liêm, chính là một nội dung quan trọng. Cần, kiệm, liêm, chính là những giá trị đạo đức truyền thống được Hồ Chí Minh bổ sung, phát triển, nâng lên một tầm cao mới. Những giá trị đạo đức ấy được đúc kết trong Di chúc thành phong cách sống của Hồ Chí Minh. Cần thiết phải phát huy giá trị của phong cách sống cần, kiệm, liêm, chính trong Di chúc của Chủ tịch Hồ Chí Minh với cuộc vận động học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh ở những nội dung: nâng cao nhận thức của toàn Đảng, toàn dân, toàn quân về những nội dung của phẩm chất cần, kiệm, liêm, chính theo tư tưởng Hồ Chí Minh; việc học tập và làm theo tư tưởng Hồ Chí Minh về cần, kiệm, liêm, chính gắn liền với cuộc đời hoạt động cách mạng của Hồ Chí Minh; phát huy vai trò nêu gương về đạo đức cần, kiệm, liêm, chính đối với cán bộ, đảng viên giữ chức vụ lãnh đạo, quản lý.

Từ khóa: *Cần, kiệm, liêm, chính; di chúc; Hồ Chí Minh; phong cách sống.*

Ngày nhận bài: 17/4/2019; Ngày hoàn thiện: 10/5/2019; Ngày duyệt đăng: 06/6/2019

THE CRYSTALLIZATION OF THE INDUSTRIOUS, ECONOMICAL, HONEST AND VERACIOUS LIFE STYLE IN THE PRESIDENT HO CHI MINH'S WILL

Dang Thi Thuy Hoa

The People's University of Police

ABSTRACT

The will of President Ho Chi Minh contains the content of his great thoughts. In particular, the content about ethical qualities including industrious, economical, honest and veracious is an important one. Industriousness, saving, honesty and veraciousness are the traditional moral values that are supplemented, developed and upgraded by Ho Chi Minh to a new height. These moral values are summarized in the Will into Ho Chi Minh's lifestyle. It is necessary to bring into play the value of the industrious, economical, honest and veracious life style in the will of President Ho Chi Minh with the campaign of studying and following Ho Chi Minh's ideology, morality and style in the following content: raising the awareness of the whole Party, the entire society and the entire army about the contents of the qualities such as: industrious, economical, honest, veracious based on Ho Chi Minh's ideology; associating studying and following Ho Chi Minh's thought about industriousness, saving, honesty and veraciousness with the revolutionary activities in Ho Chi Minh's life; upholding the ethical role model in industriousness, saving, honesty and veraciousness for officials and members of Party holding leadership and management positions.

Key words: *Industrious, Economical, Honest, Veracious; Will; Ho Chi Minh; lifestyle.*

Received: 17/4/2019; Revised: 10/5/2019; Approved: 06/6/2019

Email: tthuyhoa1972@gmail.com

http://jst.tnu.edu.vn; Email: jst@tnu.edu.vn

1. Đặt vấn đề

Tác phẩm Di chúc được Hồ Chí Minh viết trong giai đoạn 1965 - 1969. Về hình thức, văn bản chỉ có 1.000 từ, được Hồ Chí Minh viết một cách ngắn gọn, súc tích. Mặc dù chỉ là một tác phẩm ngắn, Di chúc bao hàm những nội dung tư tưởng lớn của Hồ Chí Minh, là bản tổng kết cuộc đời hoạt động cách mạng lỗi lạc của Người được dân tộc và cả cộng đồng quốc tế thừa nhận. Trong đó, nội dung về những phẩm chất đạo đức cách mạng *cần, kiệm, liêm, chính* có vai trò quan trọng.

Cần, kiệm, liêm, chính là những nội dung đạo đức của người làm cách mạng được Hồ Chí Minh quán triệt từ những bài giảng đầu tiên tại các lớp huấn luyện cách mạng ở Quảng Châu (Trung Quốc) cho đến tác phẩm cuối đời của mình. Những phẩm chất đạo đức này đã trở thành phong cách sống, hoạt động cách mạng của Hồ Chí Minh. Trong Di chúc, nội dung cần, kiệm, liêm, chính tiếp tục được Hồ Chí Minh thể hiện, đúc kết từ cuộc đời hoạt động cách mạng của mình và là điều Hồ Chí Minh muốn truyền đạt lại với các thế hệ cách mạng đời sau.

2. Sự kết tinh phong cách sống cần, kiệm, liêm, chính trong di chúc của chủ tịch hồ chí minh

Trong các phẩm chất đạo đức cách mạng, cần, kiệm, liêm, chính là những nội dung đạo đức quan trọng hàng đầu theo Hồ Chí Minh. Cần, kiệm, liêm, chính dùng để chỉ những phẩm chất đạo đức cũ trong Nho giáo nhưng được Hồ Chí Minh bổ sung, phát triển ở những nội dung mới. Tiếp cận ở góc độ nội dung mới, tiến bộ, văn minh hơn, cần, kiệm, liêm, chính trở thành những phẩm chất đạo đức của người cách mạng - những người xóa bỏ xã hội cũ, xây dựng xã hội mới, xã hội xã hội chủ nghĩa, xã hội cộng sản chủ nghĩa.

Cần “là siêng năng, chăm chỉ, cố gắng dẻo dai” [0; tr. 118]. Theo Hồ Chí Minh, chỉ cần có tính siêng năng, chăm chỉ thì mọi việc sẽ thành công. Nhưng *cần* ở đây phải gắn liền với kế hoạch cho mọi việc, yêu cầu những sự tính

toán cẩn thận, sắp đặt gọn gàng; khi đã có kế hoạch thì phải phân công một cách cụ thể, rõ ràng. Hồ Chí Minh cũng nhấn mạnh phải siêng năng, chăm chỉ thường xuyên, liên tục chứ không phải chỉ một, hai ngày. Đồng thời, siêng năng, chăm chỉ cũng không có nghĩa là “làm xối” hay làm cố sòng, cố chết đến ốm đau. Đối ngược với cần chính là lười biếng.

Kiệm “là tiết kiệm, không xa xỉ, không hoang phí, không bừa bãi” [0; tr. 122]. *Kiệm* ở đây theo Hồ Chí Minh là tiết kiệm vật chất, của cải và tiết kiệm thời gian. Với ý nghĩa đó, một người biết *kiệm* sẽ biết tính toán nguyên vật liệu sao cho tiết kiệm và hiệu quả nhất, biết chi tiêu mọi việc đúng mực, không hoang phí, biết làm việc một cách nhanh chóng, mau lẹ, hăng hái để tiết kiệm thời gian của mình và của người... Đồng thời, muốn thi hành *kiệm* được hiệu quả thì cần phải biết khéo tổ chức để tiết kiệm sức lực, vật chất, thời gian bỏ ra trong mọi việc. Tuy nhiên, tiết kiệm ở đây không đồng nghĩa với bủn xỉn; việc gì đáng tiêu thì phải tiêu cho phù hợp. Đối ngược với *kiệm* chính là xa xỉ.

Liêm “là trong sạch, không tham lam” [0; tr. 126]. *Liêm* đi đôi với *kiệm* vì chính từ tính xa xỉ mới sinh ra tính tham lam – tham tiền của, địa vị, danh tiếng, tham ăn ngon, sống yên... Trái ngược với *liêm* chính là bất liêm. Bất liêm gây nên những hiện tượng tiêu cực trong xã hội: người cán bộ cậy quyền, cậy thế đục khoét dân, ăn hối lộ, trộm của công; người buôn bán muốn đạt được lợi nhuận tối đa bất chấp con đường buôn gian, bán lận... Hay nói cách khác, bất liêm chính là trộm cắp.

Chính “là không tà, nghĩa là thẳng thắn, đứng đắn. Điều gì không đứng đắn, thẳng thắn, tức là tà” [0; tr. 129]. Hồ Chí Minh cũng khẳng định: “CẦN, KIỆM, LIÊM, là gốc rễ của CHÍNH. Nhưng một cây cần có gốc rễ, lại cần có ngành, lá, hoa, quả mới là hoàn toàn. Một người phải Cần, Kiệm, Liêm, nhưng còn phải CHÍNH mới là người hoàn toàn”. Theo Hồ Chí Minh, người nào biết làm việc *chính* là người thiện, làm việc tà là người ác.

Với ý nghĩa như vậy, cần, kiệm, liêm, chính được Hồ Chí Minh khẳng định là bốn đức tính cơ bản của một con người, rằng “Người có bốn đức: Cần, Kiệm, Liêm, Chính. Thiếu một đức, thì không thành người” [0; tr. 117]. Chính vì vậy, Hồ Chí Minh luôn nêu một tấm gương sáng ngời về những phẩm chất đạo đức cách mạng nói chung, phẩm chất *cần, kiệm, liêm, chính* nói riêng để định hướng xây dựng những con người cách mạng trong thời đại mới, dù sức đưa dân tộc và nhân loại phát triển ngày càng văn minh, tiến bộ hơn. Bản Di chúc cuối đời của Chủ tịch Hồ Chí Minh chính là sự đúc kết phong cách sống *cần, kiệm, liêm, chính* được quán triệt suốt cuộc đời của Người.

Về phẩm chất *cần*; ngay từ những đoạn đầu của bản thảo Di chúc viết năm 1965, Hồ Chí Minh viết: “Năm nay, tôi đã 75 tuổi. Tinh thần vẫn sáng suốt, thân thể vẫn mạnh khoẻ. Tuy vậy, tôi cũng đã là lớp người “xưa nay hiếm”. Ai đoán biết tôi sẽ sống và phục vụ Tổ quốc, phục vụ cách mạng mấy năm mấy tháng nữa?” [0; tr. 611]. Một người đã ngoài bảy mươi tuổi, thuộc vào lớp người “xưa nay hiếm”, nhưng vẫn chỉ có một ham muốn tốt bậc là “phục vụ Tổ quốc, phục vụ cách mạng” – đó là sự thể hiện trước hết ở phẩm chất *cần*. Nhìn lại xuyên suốt quá trình hoạt động cách mạng của Hồ Chí Minh, từ những năm tháng bôn ba khắp năm châu, bốn bề để tìm kiếm con đường cứu nước, cứu dân đúng đắn đến những năm tháng về nước chỉ đạo trực tiếp cách mạng Việt Nam giành lấy những thắng lợi vĩ đại, ta thấy nổi bật lên phẩm chất *cần* ở Hồ Chí Minh. Sự nghiệp hoạt động cách mạng của Hồ Chí Minh thể hiện một tấm gương cần cù, siêng năng, chăm chỉ kiên định thực hiện mục tiêu đúng đắn đã xác định bất chấp những khó khăn, gian khổ, sự hiểu lầm của người khác; *cần* được quán triệt thường xuyên, liên tục; *cần* gắn liền với kế hoạch, với sự tính toán dựa trên hiểu biết về tri thức được bổ sung, phát triển không ngừng.

Về phẩm chất *kiệm*; một nội dung thể hiện nổi bật phẩm chất này là những suy nghĩ của Hồ

Chí Minh về xử lý việc riêng: “Sau khi tôi qua đời, chớ nên tổ chức đám đình, lãng phí ngày giờ và tiền bạc của nhân dân” [0; tr. 613]. Ngay cả khi Hồ Chí Minh từ già dân tộc và nhân dân đi gặp cụ Các Mác, cụ Lênin và các vị cách mạng đàn anh khác, Người vẫn yêu cầu phải thi hành chữ *kiệm* – không tổ chức đám đình cho Người để tiết kiệm của cải, thời gian của nhân dân. Đồng thời, Người còn vạch ra một kế hoạch cho việc đó để *kiệm* thực thi: thi hài của Người nên được “hỏa táng” và mong cách “hỏa táng” (sau này là “điện táng”) sẽ dần được phổ biến để giữ vệ sinh, không phải tốn đất; tro xương tìm một quả đồi mà chôn, xây dựng cái nhà đơn sơ, rộng rãi, chắc chắn, mát mẻ để những người thăm viếng nghỉ ngơi; có kế hoạch trồng cây trên đồi (mỗi người đến thăm trồng một cây làm kỷ niệm), lâu ngày sẽ thành rừng;... Đó là tư tưởng của Hồ Chí Minh về thực hành chữ *kiệm* và tổ chức việc thi hành một cách toàn diện, chắc chắn, trong *kiệm* đã có xây dựng và phát triển hơn.

Về phẩm chất *liêm*; Hồ Chí Minh là một chiến sỹ cách mạng kiên trung vì sự nghiệp giải phóng dân tộc, giải phóng giai cấp, giải phóng nhân loại; ngoài mục đích cao đẹp đó, Hồ Chí Minh không mưu cầu lợi ích riêng cho mình. Sự nghiệp cách mạng của Hồ Chí Minh là sự nghiệp phục vụ Tổ quốc, phục vụ cách mạng, phục vụ nhân dân. Mục đích cao cả ấy từng được Hồ Chí Minh thể hiện: “Tôi tuyệt nhiên không ham muốn công danh phú quý chút nào. Bây giờ phải gánh chức Chủ tịch là vì đồng bào ủy thác thì tôi phải gắng sức làm, cũng như một người lính vâng mệnh lệnh của quốc dân ra trước mặt trận. Bao giờ đồng bào cho tôi lui, thì tôi rất vui lòng lui. Tôi chỉ có một sự ham muốn, ham muốn tốt bậc, là làm sao cho nước ta được hoàn toàn độc lập, dân ta được hoàn toàn tự do, đồng bào ai cũng có cơm ăn áo mặc, ai cũng được học hành. Riêng phần tôi thì làm một cái nhà nho nhỏ, nơi có non xanh, nước biếc để câu cá, trồng hoa, sớm chiều làm bạn với các cụ

già hái củi, em trẻ chăn trâu, không dính líu gì với vòng danh lợi” [0; tr. 187]. Điều trăn trở cuối cùng trong đời của Hồ Chí Minh là “tiếc rằng không được phục vụ lâu hơn nữa, nhiều hơn nữa” [0; tr. 615]. Di chúc của Chủ tịch Hồ Chí Minh thể hiện cho chúng ta thấy một người chiến sỹ cách mạng lỗi lạc của Việt Nam và thế giới, người chiến sỹ chiến đấu không mệt mỏi, đến cuối đời vẫn trăn trở vì những mục tiêu cách mạng của dân tộc và thời đại, không mưu cầu lợi ích cá nhân và gia đình mình.

Về phẩm chất *chính*; Hồ Chí Minh luôn thể hiện một tầm vóc đứng đắn, bản lĩnh, lối sống trong sạch. Trong Di chúc, Hồ Chí Minh đã thể hiện một phong cách sống đậm chất đạo đức *chính*, hướng tới điều thiện, điều tốt song song với đấu tranh chống lại cái ác, cái xấu. Đối với bản thân mình, Hồ Chí Minh không hề tự cao, tự đại về thành tích của bản thân mà luôn thể hiện tinh thần cầu thị, đức khiêm tốn, trong sạch, giản dị... Đối với người, Hồ Chí Minh muốn để lại “muôn vạn tình thân yêu cho toàn dân, toàn Đảng, cho toàn thể bộ đội, cho các cháu thanh niên và nhi đồng”, “gửi lời chào thân ái đến các đồng chí, các bầu bạn, và các cháu thanh niên nhi đồng quốc tế” [0; tr. 614] – đó là tình cảm, tình đoàn kết thực sự chân thành được minh chứng qua quá trình hoạt động cách mạng của Hồ Chí Minh. Người còn đề nghị một kế hoạch để động viên nhân dân trong cuộc chiến chống lại kẻ thù xâm lược, trong đó có những thương binh, liệt sỹ cùng gia đình của họ, thanh niên, phụ nữ, nạn nhân của chế độ cũ, nông dân. Đặc biệt, Hồ Chí Minh nhấn mạnh: “việc cần phải làm trước tiên là chỉnh đốn lại Đảng, làm cho mỗi đảng viên, mỗi đoàn viên, mỗi chi bộ đều ra sức làm tròn nhiệm vụ Đảng giao phó cho mình, toàn tâm toàn ý phục vụ nhân dân. Làm được như vậy, thì dù công việc to lớn mấy, khó khăn mấy chúng ta cũng nhất định thắng lợi” [0; tr. 616] – tức là nâng cao đạo đức cách mạng trong Đảng, chống lại chủ nghĩa cá nhân, những tệ nạn do

thoái hóa, biến chất gây nên trong Đảng. Hồ Chí Minh còn thể hiện tinh thần lạc quan, tin tưởng vào sự chiến thắng của cái *chính* trước cái ác, cái tà, rằng: “Cuộc chống Mỹ, cứu nước của nhân dân ta dù phải kinh qua gian khổ hy sinh nhiều hơn nữa, song nhất định thắng lợi hoàn toàn. Đó là một điều chắc chắn”. Đây là một điều động viên rất lớn cho mỗi cán bộ, đảng viên và nhân dân của dân tộc Việt Nam tiếp tục đấu tranh hoàn thành sự nghiệp thống nhất Tổ quốc; động viên các đồng chí và nhân dân tiến bộ quốc tế giành thắng lợi trong sự nghiệp đấu tranh vì hòa bình, độc lập dân tộc, dân chủ và chủ nghĩa xã hội trên phạm vi toàn thế giới.

3. Giá trị phong cách sống cần, kiệm, liêm, chính trong di chúc của chủ tịch hồ chí minh với cuộc vận động học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách hồ chí minh

Hồ Chí Minh đã nêu một tấm gương sáng ngời về phong cách sống cần, kiệm, liêm, chính để động viên, tổ chức và giáo dục toàn thể cán bộ, đảng viên và quần chúng nhân dân thực hiện theo. Trong cuộc vận động học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh do Bộ Chính trị phát động, cần thiết phải gắn liền với việc triển khai những giá trị của phong cách sống cần, kiệm, liêm, chính của Chủ tịch Hồ Chí Minh đối với toàn thể đối tượng kể trên. Cụ thể:

Một là, nâng cao nhận thức của toàn Đảng, toàn dân, toàn quân về những nội dung của phẩm chất cần, kiệm, liêm, chính theo tư tưởng Hồ Chí Minh

Chỉ có nhận thức đúng đắn mới có thể chỉ đạo hành động thực tiễn đúng đắn. Để hình thành phong cách sống cần, kiệm, liêm, chính theo gương Hồ Chí Minh, mỗi người cán bộ, đảng viên và nhân dân phải được nâng cao về nhận thức đối với những nội dung này.

Trước hết, cần, kiệm, liêm, chính phải được quán triệt đối với các đối tượng kể trên thông qua những nhận thức cơ bản hàng ngày. Đó là sự tiếp cận những nội dung quen thuộc, gần gũi với nhân dân (như cần là siêng năng, chăm

chỉ; kiệm là tiết kiệm; liêm là thanh liêm, không nhận hối lộ; chính là đứng đắn...). Sau đó, phải bổ sung, phát triển nhận thức của con người ở nội dung đạo đức mới, đạo đức cách mạng mà Hồ Chí Minh đã chỉ ra một cách đầy đủ và chi tiết. Đó là sự tiếp nối, phát triển từ nội dung đạo đức cũ sang nội dung đạo đức mới; bỏ đi những điều tiêu cực, lạc hậu, cải tạo cái cũ cho phù hợp thời đại mới, bổ sung những nội dung mới, tiến bộ (như cần không chỉ là siêng năng, chăm chỉ mà còn phải có kế hoạch; kiệm không chỉ là tiết kiệm mà phải có kế hoạch chi tiêu hợp lý, tránh bủn xỉn; liêm không chỉ là “quan thanh liêm” mà còn là sự trong sạch, đứng đắn của quần chúng nhân dân;...). Có thể triển khai quán triệt nâng cao nhận thức về những nội dung đạo đức mới cần, kiệm, liêm, chính thông qua những đoạn trích dẫn đã chỉ ra trong tác phẩm Di chúc của Chủ tịch Hồ Chí Minh.

Hai là, gắn liền việc học tập và làm theo tư tưởng Hồ Chí Minh về cần, kiệm, liêm, chính với cuộc đời hoạt động cách mạng của Hồ Chí Minh

Việc quán triệt những nội dung đạo đức cách mạng nói chung, nội dung về cần, kiệm, liêm, chính nói riêng không chỉ dừng lại ở lời nói mà phải gắn liền với hành động. Tiếp cận giá trị phong cách sống cần, kiệm, liêm, chính trong Di chúc của Chủ tịch Hồ Chí Minh với cuộc vận động học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, có thể thực hiện theo hai hướng: Một, gắn liền việc tái hiện trong nhận thức đối tượng học tập về quá trình Hồ Chí Minh viết, chỉnh sửa bản Di chúc trong giai đoạn 1965 – 1969 với những suy nghĩ, hành động của Người về phong cách sống cần, kiệm, liêm, chính để kết tinh vào tác phẩm; hai, minh chứng bằng cuộc đời hoạt động cách mạng của Hồ Chí Minh được đúc kết lại trong tác phẩm Di chúc về phong cách sống cần, kiệm, liêm, chính.

Nhằm gắn liền việc tái hiện trong nhận thức đối tượng học tập về quá trình Hồ Chí Minh viết, chỉnh sửa bản Di chúc trong giai đoạn 1965 – 1969 với những suy nghĩ, hành động

của Người về phong cách sống cần, kiệm, liêm, chính để kết tinh vào tác phẩm, có thể định hướng người tiếp thu theo mạch suy nghĩ của Hồ Chí Minh về những nội dung của bản Di chúc; đặc biệt nhấn mạnh ở nội dung cần, kiệm, liêm, chính. Mỗi một câu mà Hồ Chí Minh viết, mỗi đoạn Hồ Chí Minh chỉnh sửa, bổ sung đều là sự đúc kết chân lí của Người xuyên suốt quá trình chỉ đạo cách mạng Việt Nam và trong giai đoạn Người viết tác phẩm cuối đời này.

Nhằm minh chứng bằng cuộc đời hoạt động cách mạng của Hồ Chí Minh được đúc kết lại trong tác phẩm Di chúc về phong cách sống cần, kiệm, liêm, chính, cần thiết phải vừa trích dẫn những đoạn Hồ Chí Minh thể hiện phong cách sống cần, kiệm, liêm, chính, vừa chứng minh đó là nội dung xuyên suốt quá trình Hồ Chí Minh sống và chỉ đạo cách mạng Việt Nam. Từ đó, người tiếp thu nhìn nhận những phẩm chất cần, kiệm, liêm, chính là điều được Hồ Chí Minh đúc kết trong tổng thể quá trình hoạt động của Người, là vấn đề thuộc về nguyên tắc đạo đức cách mạng bất di bất dịch.

Ba là, phát huy vai trò nêu gương về đạo đức cần, kiệm, liêm, chính đối với cán bộ, đảng viên giữ chức vụ lãnh đạo, quản lý

Hồ Chí Minh từng giữ cương vị Chủ tịch nước trong 24 năm (1945 - 1969), Chủ tịch Đảng trong 18 năm (1951 - 1969) nhưng Người luôn thi hành phong cách sống thật sự cần, kiệm, liêm, chính. Tấm gương đạo đức sáng ngời của Hồ Chí Minh đã xây dựng, giáo dục nên những thế hệ cán bộ, đảng viên có tinh thần cách mạng kiên quyết, đã động viên, tổ chức toàn dân làm nên những thắng lợi vĩ đại trong cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp, đế quốc Mỹ. Trong thời kỳ hòa bình, đất nước tiến lên thực hiện công cuộc đổi mới, tấm gương đạo đức sáng ngời của Hồ Chí Minh vẫn tiếp tục là kim chỉ nam định hướng cho con đường hoàn thiện nhân cách của mỗi người cán bộ, đảng viên và quần chúng nhân dân ở Việt Nam cũng như nhân loại tiến bộ thế giới.

Nêu gương về đạo đức sáng ngời của Hồ Chí Minh từ khi Người còn trực tiếp chỉ đạo cách mạng Việt Nam đến bản Di chúc cuối đời, mỗi người cán bộ, đảng viên phải xác định cho mình định hướng tự tu dưỡng về nhân cách, về các phẩm chất đạo đức cách mạng như cần, kiệm, liêm, chính. Trong quá trình đó, cán bộ, đảng viên giữ chức vụ lãnh đạo, quản lý phải tiên phong đi đầu. Chỉ có những tấm gương đạo đức sáng ngời về cần, kiệm, liêm, chính gắn liền với hành động cách mạng kiên quyết mới tạo nên môi trường sống và làm việc tích cực, bồi dưỡng nên những thế hệ cán bộ, đảng viên trong sạch, vững mạnh vì thắng lợi của sự nghiệp cách mạng Việt Nam. Có thể quán triệt thực hiện nội dung này theo Quy định số 08-QĐ/TW ngày 25/10/2018 của Ban Chấp hành Trung ương về trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên, trước hết là Ủy viên Bộ Chính trị, Ủy viên Ban Bí thư, Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương, đảm bảo đi vào thực tế, có hiệu quả cao.

4. Kết luận

Hồ Chí Minh là tấm gương sáng ngời về phong cách sống cần, kiệm, liêm, chính.

Những nội dung phẩm chất đạo đức cần, kiệm, liêm, chính của Chủ tịch Hồ Chí Minh được kế thừa, phát triển từ những nội dung đạo đức truyền thống dưới lăng kính của Chủ nghĩa Mác – Lênin và tinh hoa của nhân loại. Di chúc của Chủ tịch Hồ Chí Minh đã thể hiện sự đức kết phẩm chất cần, kiệm, liêm, chính là điều xuyên suốt trong toàn bộ cuộc đời hoạt động cách mạng của Người. Cần thiết phải gắn liền giá trị phong cách sống cần, kiệm, liêm, chính thể hiện trong Di chúc của Chủ tịch Hồ Chí Minh với cuộc vận động học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, góp phần đem lại sự chuyển biến về nhận thức và tư tưởng của cán bộ, đảng viên, nhân dân trong việc hoàn thành những mục tiêu cách mạng của dân tộc và thời đại.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 6, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội, 2011.
- [2]. Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 15, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội, 2011.
- [3]. Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 4, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội, 2011.